

Зворотні зв'язки в системі адаптації національної економіки до кліматичних змін

*О. В. Кубатко, к. е. н., старший викладач кафедри економіки
та бізнес-адміністрування*

*Сумський державний університет,
okubatko@mail.ru*

Методологія дослідження. За допомогою системно-структурного методу досліджено процеси реалізації позитивного та негативного зворотних зв'язків у системі адаптації національної економіки до кліматичних змін. Методи формально-логічного аналізу використано в процесі розроблення практичних напрямів реалізації екологічно орієнтованого розвитку національної економіки в умовах кліматичних змін.

Результати. Згруповано очікувані соціально-економічні ризики кліматичного походження для національної економіки України. Обґрунтовано, що ефективне управління національною економікою в умовах кліматичних змін вимагає використання двох типів зворотних зв'язків: позитивного та негативного. Дія згаданих зв'язків реалізується за допомогою адаптаційних і біфуркаційних механізмів розвитку. Розкрито зміст дії зворотних зв'язків і визначено види економічних витрат, пов'язаних із їх реалізацією.

Новизна. Обґрунтовано можливі варіанти поведінки окремих соціально-економічних систем національної економіки у відповідь на зростання кліматичних флуктуацій через систему зворотних зв'язків. Розкрито суть позитивних і негативних зворотних зв'язків та їх зв'язок із адаптаційними та біфуркаційними механізмами розвитку в процесі пом'якшення негативних наслідків змін клімату на національну економіку.

Практична значущість. На основі проведеного аналізу визначено головні соціально-економічні та природні ризики кліматичного походження для національної економіки України. Запропоновано практичні напрями трансформації національної економіки в напрямі формування «зеленої» економіки. Обґрунтовано пріоритетні сектори розвитку національної економіки в умовах кліматичних змін (альтернативна енергетика, рекреація, органічне землеробство тощо).